

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

5 Vtrùm per ludum & sponsiones poßit lucrari is, qui non potest perdere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

alteri factum, neceſſario eſt ſeruandum, vt pater cap. Quamuis pactum, de pactis, in 6. Si iurauit tantum ſe ſoluturum, tenetur quidem ſoluere, ſed poterit ſolutum repetere; quia non iurauit ſe non repetiturum: niſi forte mens eius fuerit etiam ad hoc ſe obligare; iuramentum enim ſecundum mentem iurantis aſtringit.

27 *An hoc iuramentum poſſit relaxari.*
Petes Secundò, Vtrum iſte in hoc euentu poſſit petere iuramenti relaxationem à Præſato, & tunc non ſoluere, vel ſi ſoluit, repetere? Molina putat tale iuramentum non poſſe relaxari abſque conſenſu eius, cui factum eſt; quia factum eſt in illius commodum, abſque vi & fraude: ac proinde per illud acquiſitum eſt illi ius, quo non poſſet ſpoliari iniuſus. Alij verò putant, abſolute relaxari poſſe, ſicut iuramentum de ſoluendis vſuris. Verum dicendum eſt, tale iuramentum poſſe relaxari, ſi ſolum iurauit ſoluere, ſeu tradere rem, abſque intentione non repetendi; quia tale iuramentum non confirmat contractum; cum non excludat priuilegium legis, quo conceditur repetitio. Si autem iurauit ſoluere, & non repetere, vel faltem ea mens eius fuit, eſt non expreſſerit; non poſſet relaxari iniuſo eo, cui præſtitum eſt, niſi viſ aut fraus interuenerit.

Secus eſt de iuramento ſoluendi vſuras: hoc enim eſt per iniuriam extortum, & vſurarius per hoc nullum ius acquirit; ſed ſolum eſt implendum, ne Deus videatur fuiſſe aſſumptus in teſtem falſi. vide cap. 17. dub. 7.

DUBITATIO V.

Utrum per ludum & Sponſiones poſſit lucrari is qui non poſteſt perdere.

28 *Si alter ſit certus lucrandi.*
Notandum eſt, Eſſe poſſiſſimum dubium in tribus caſibus. Primus eſt, Si alter ſit ita peritus ludi, vt moraliter certum ſit ipſum lucraturum; aut ſi ita ſit certus de re ſuper qua ſit ſponſio, vt non poſſit amittere. Videri poſſit alicui, hōs poſſe lucrari, ſi nihil ſimulat aut fraudulenter agant, quò alios ad ludum vel ſponſionem pertrahant, ſed ſimpliciter ſe offerant: quod expreſſe docet Toletus l. 5. c. 27. de faciente ſponſionem, quod etiam docuit Decius conſil. 115. & Couarr. regula Peccatum, p. 2. §. 4. n. 6. Deij ſententiam approbans. eademq; videtur ratio ludentis; quia non tenetur ex iuſtitia ſuam peritiam declarare aduerſario ne ille amittat: quiſque enim hīc ſuas partes agitalle verò ſuæ temeritati imputare debet, quòd ignotum prouocari, aut prouocatus, periculo perdendi ſe expoſuerit, non examinata eius qualitate. Nec obſtare videtur, quòd is, qui vendit rem aliquam, teneatur vitium eius occultum aperire, ac proinde pari ratione eum, qui ludit, teneri ſuam peritiam patefacere. Reſponderi enim poterit: Primò, Venditorem ad hoc ex iuſtitia non teneri, ſi emptor id non poſtulet, ſed ſuo iudicio rem explorare velit; iuxta ea quæ dicta ſunt ſuprà c. 21. dub. 11. Secundò, Quidquid ſit de venditore, aliam eſſe rationem in ludo; quia in venditione & emptione quaeritur æqualitas rei & pretij: in ludo verò & ſponſionibus quaeritur victoria, vel fortuna, vel induſtriæ, vel ſcientiæ. vnde etiamſi tua induſtria vel ſcientia ſit maior, non teneris eam aduerſario patefacere. ſatis eſt vt eam non tegas aliqua ſimulatione, qua alter decipiatur.

Verum contraria ſententia eſt communis, vnde & nobis amplectenda. Fundamentum huius eſt, non quòd quidam ponunt, quia debet eſſe par conditio ludentium, (id enim verum non eſt de paritate induſtriæ, vel notitiæ; ſed de paritate in legibus ſeruandis, & iure lucrandi vel perdendi; vnde ad rem non facit) ſed quia error ſeu dolus dat cauſam contractui. ſi enim hic alterius peritiam noſſet, nollet ſuam cum ea committere: at quando error dat cauſam contractui, hic vel irritus eſt, vel in irritum reuocari poſteſt; vt oſtenſum eſt cap. 17. dubit. 5. num. 29. & ſeq. Vide, ſi placet, quæ ibi dicta: ex quibus rationi alterius ſententiæ reſponderis.

Nec obſtat, quòd is cui in ludo felicior ſors aut partitio accidit, ita vt certus ſit de lucro, poſſit eare diſſimulata augere ſponſionem, & offerre duplum aut quadruplum in ludum, etiamſi alter decipiatur; vt docent Couarr. & Decius ſuprà, & Ioannes Medina C. de reſtit. q. 22. & alij: quia ludi leges conſuetudine receptæ id permittunt, vt iidem Auctores docent. vnde ſi conſuetudo ſimili modo permitteret exceſſum peritiæ in altero, non putarem cogendum ad reſtitionem.

31 *Si habet animum non ſoluendi.*
Secundus caſus eſt, Cum is, qui ludit, habet animum non ſoluendi, vel ſolutum repetendi. Talis non poſteſt lucrari. Primò, Quia decipit aduerſarium; (hoc ipſo enim quo exponit rem ſuam, ſignificat ſe eſſe paratum ſoluere & amittere, ſi ludo vincatur, cuius tamen contrarium mente gerit) quam deceptionem ſi aduerſarius ſciet, nollet ludere. Secundò, Quia debet eſſe par conditio ludentium; nempe vt vterque eodem modo paratus ſit amittere rem depoſitam, ſi victus fuerit, qui tamen ſincero animo luſit, non cogitans de non ſoluendo, vel de recuperando amiſſo, aut habens animum ſoluendi, & non recuperandi; poſteſt peracto luſu mutare animum, & nolle ſoluere; vel ſi ſoluit, repetere ſolutum: quia hoc vtrique leges concedunt, & in eo ſunt pares. idq; locum habet, ſiue vterque ludat credito, ſiue vterque præſenti pecunia; ſiue alter credito, alter præſenti pecunia. ſicut enim qui ludit credito, poſteſt poſtea nolle ſoluere; ita etiam qui præſenti pecunia ludit, poſteſt repetere ſolutum. vnde verum non eſt quòd quidam docent, cum, qui ludit credito, non poſſe lucrari ab eo, qui exponit præſentem pecuniam, niſi iuret ſe ſoluturum. ſatis enim eſt vt ludens credito, bona fide intendat ſoluere, vtque aduerſarius, eius fide ſit contentus.

Petes, Quid ſi ludens credito non teneatur ſoluere, & ludenti pecuniâ numeratâ non detur repetitio; Vtrum tunc is, qui credito ludit, poſſit lucrari?

Reſpond. Poſſe, ſi cum luderet animum habebat ſoluendi: quâ alter cenſetur cedere iure ſuo, hoc ipſo, quo ſciens & volens cum tali ludit, præſentem pecuniam exponens. Talis lex lata eſt à Carolo V. in Hiſpania, de qua Couarr. reg. Peccatum, p. 2. §. 4. num. 8. & Caſtro lib. 2. de leg. pæn. cap. 2.

32 *Si nō poſſit alienare. Religioſus.*
Tertius eſt, Cum alter ludentium non poſteſt rem depoſitam alienare; vt ſi ſit Religioſus vel filius familias. Religioſus abſque conſenſu Superioris non poſteſt quidquam ludo acquirere; quia ſine eo non poſteſt quidquam in ludum deponere. vnde ſi lucratur, tenetur ad reſtitionem; ſicut & ille tenetur, qui ab eo lucratus fuerit. Cum

33 Cum conſenſu tamen Superioris poteſt lucrari & perdere, etiam notabilem ſummam; quia eſt contractus oneroſus, qui poteſt Monafterio eſſe vitilis. quamvis peccet, res Monafterij ſic exponendo: & quidem mortiferè, iuxta Nauarrum cap.20.num.9. Si tamen contigerit Monafterium grauitè lædi ex ludo, datur ei reſtitutio in integrum, ſicut in alijs contractibus. De pupillo & minore habente curatorem, dictum eſt ſuprà cap.17. dubit.8. Filiusfamilias pubertatem ingreſſus, ſi habet caſtrenſia vel quaſi caſtrenſia, vel alia à parente conceſſa ad animi oblectationem, vel ad liberam adminiſtrationem, poteſt lucrari & perdere; & qui ab eo lucratus fuerit, non tenetur ad reſtitutionem. ſi autem ſolum habet aduentitia, quorum uſusfructus ſit apud parentem, non poteſt quidem ea exponere in ludum abſque parentis conſenſu; ſi tamen fecerit, & perdidit, probabile eſt, eum qui lucratus fuerit, non teneri ad reſtitutionem parenti aut filio, vt docet Molina diſput. 519. Ratio eſt, quia etiã filius non potuerit dominium horum tranſferre in alterum, (eo quòd adminiſtratio pertineret ad parentem;) tamen quia ad ipſum pertinet dominium directum, poterit victor hæc retinere Iure retentionis, pro debito, quo filiusfamilias manet illi ex ludo, naturali Iure obſtrictus. hoc tamen limitauerim ad euentum, quo parens cenſeri poſſit condonare filio uſusfructum, & cedere Iure adminiſtrandi illa bona: vel quando per filium alia ratione compenſari poteſt. Alioquin ſi parens id, quod amiſſum eſt, repeteret, vel contingeret ipſum velle ſibi reſtitui, deberet reddi; ſed filius teneretur de euiſtione ex rebus ſuis quamprimùm commodè poſſet. Niſi fortè ludo vitio amiſerit; (tunc enim ſicut non tenetur ſoluere, ita neque compenſare ſi fuerit euiſtum) vel niſi ſe poſſit eximere beneficio reſtitutionis in integrum, quod minori, ſi læſus fuerit, competit vſque ad 29. annum completum; vt dictum eſt ſuprà cap.17. dub.8.

34
Filiusfamilias.

Aduentitia filiorum.

36
Res aliena ſi deponatur in ludum.

Si filiusfamilias non habet quidquam proprii, ſed tantum aliena, quæ ipſe non poteſt in alium tranſferre, & aduerſarius id nouit, neuter poteſt

lucrari: quia contractus eſt irritus, cum vtrique ſit mala fides. Idem dicendum, ſi quis ludat cum eo, quem ſcit deponere rem furtiuam. colligitur ex L. Si in empt. 34. §. Item ſi emptor. de contrahenda emptione. Si autem aduerſarius bona fide putat eſſe rem ipſius, aut ipſi eſſe conceſſam liberam adminiſtrationem; tunc vterque poteſt lucrari, quia contractus eſt validus propter bonam fidem alterius contrahentium; vt colligi poteſt ex L. Rem alienam. 28. de contrahenda emptione. vide dicta cap. 20. dubit. 18. vbi tamen victor ſciuerit, rem, quam lucratus eſt, eſſe alienam, tenetur illam curare reſtitui; ſed tunc filiusfamilias tenetur illi de euiſtione, manetque obligatus ad compenſandum.

Duo tamen hæc ſunt Notanda: Alterum eſt, filiumfamilias, qui à parente ſuſtentatur in aula vel Vniuerſitate, poſſe particulam aliquam ſummæ ſuſtentationi deſtinatæ, ludo honeſto inſumere, nempe 4. vel 5. in centum, vt docet Sotus l.4.q.5. art.2. & Nauarr. cap.20.num.12. Ratio eſt, quia ad alimenta pertinet etiam honeſta recreatio, ætati & ſtatu conueniens, & æqualibus paſſim conceſſa, ſine qua non poſſet decorè & liberè cum ſocijs verſari. Idem ſentit Nauarrus de Religioſo, qui verſatur in ſtudijs, impenſis ſui Abbatis, vel in negotijs Monafterij foris; modò tamen id honeſtæ recreationis cauſa faciat.

Alterum eſt, Eum, qui ſolum quatuor poteſt deponere in ludum, non poſſe ſingulis commiſſionibus ab vno eodemque lucrari pluſquam quatuor; quia debet eſſe par conditio ludentium: niſi alter ſciens conditionem ſocij, cedat Iure ſuo. poteſt tamen amplius lucrari, ſi plures ſint in quos ludit; vt ſi quatuor ludant, & ſinguli deponant quatuor, poterit lucrari duodecim. diuerſis etiam commiſſionibus poterit ab vno eodemque plus lucrari, quam poteſt perdere. cum enim non poſſit perdere niſi quatuor, poteſt lucrificare centum. Ratio eſt, quia fatiſ eſt ad ſingulorum ludorum lucra, vt poſſit alienare quod in quoque ludo deponit. Adde, poſſe etiam deponere quidquid lucratus fuerit; quia parens ad id tacitam facultatem dare cenſetur. vide Nauarrum ſuprà.

37
Dum verſatur in aula vel ſtudijs.

38
Poteſt quis plus lucrari quam perdere, & contra.

CAPVT VIGESIMVMSEPTIMVM.

De Depoſito & Commodato.

Conſtat 6. Dubitationibus.

Expoſitis contractibus, quibus tranſfertur dominium, dicendum eſt de quibusdam alijs, quibus non tranſfertur: inter quos primò occurrunt contractus Depoſiti & Commodati.

DVBITATIO I.

Quid ſit depoſitum, quid commodatum.

RESPONDEO & Dico Primò, Depoſitum vocatur & res ipſa, quæ alicui cuſtodienda traditur, & contractus, quo aliquid traditur cuſtodiendum, vt integrum reſtituatur; vt colligitur ex L. 1.

1. Depoſiti.

Dico Secundò, Contractus hic re ipſa perficitur: nempe dum res traditur à deponente, & ſuſcipitur à depoſitario: tradere enim vel deponere in domo non ſufficit, niſi alter ſignificet ſe eius cuſtodiam ſuſcipere: niſi fortè ex officio teneatur eam cuſtodire; vt ſunt caupones, ſtabularij, nauta, & auriga; ſufficit enim illis videntibus rem in domo, vel naui, vel curru deponi, teſte Gomezio tom.2. cap.7. num.2.

Dico Tertio, Deponi ordinariè ſolent res mobiles aut ſe mouentes; non autem immobiles, niſi quando eſt de aliqua re immobili controuerſia: tunc enim deponi ſolet apud ſequeſtrum, vt cuſtodiat, & vt fructus eius ſeruetur ei, qui ſuperior fuerit in lite. vide Silueſtrum v. Depoſitum,

2
Perficiuntur re ipſa.

3
Que res deponantur.